

V Bruseli 7. júna 2024  
(OR. en)

10777/24

SOC 429  
EMPL 247  
MI 579  
COMPET 621  
ECOFIN 647  
EDUC 200  
SAN 323  
ELARG 78

#### POZNÁMKA

---

|          |                                                                  |
|----------|------------------------------------------------------------------|
| Od:      | Predsedníctvo                                                    |
| Komu:    | Výbor stálych predstaviteľov/Rada                                |
| Predmet: | Sociálny rozmer vnútorného trhu<br>– <i>diskusia o smerovaní</i> |

---

Delegáciám v prílohe zasielame orientačnú poznámku predsedníctva týkajúcu sa uvedeného predmetu na účely diskusie o smerovaní na zasadnutí Rady EPSCO 20. júna 2024.

---

## Sociálny rozmer vnútorného trhu

### *Diskusia o smerovaní týkajúca sa úlohy pracovného trhu a sociálnych politík pri vytváraní udržateľného jednotného trhu pre všetkých*

Na základe výzvy Španielska, Belgicka a Európskej komisie, ktorá nadväzovala na výzvu Európskej rady<sup>1</sup>, bývalý taliansky predseda vlády Enrico Letta predložil v apríli Európskej rade svoju správu „*Much more than a Market – Speed, Security, Solidarity – Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens*“<sup>2</sup> (Oveľa viac než len trh – Rýchlosť, bezpečnosť, solidarita – Posilnenie postavenia jednotného trhu s cieľom zabezpečiť udržateľnú budúcnosť a prosperitu pre všetkých občanov EÚ). Súčasné, ako aj budúce predsedníctvo Rady sa následne vyzvali, aby do konca roka pokročili v práci na odporúčaniach uvedených v tejto správe<sup>3</sup>.

Cieľom správy je obnoviť jednotný trh a zhodnotiť vývoj, ktorý nastal od jeho vytvorenia, ako aj výzvy, ktorým čelí: „Jednotný trh je dnes, viac ako tridsať rokov od svojho vzniku, naďalej základným kameňom európskej integrácie a hodnôt a slúži ako silný katalyzátor rastu, prosperity a solidarity. Medzinárodná situácia sa však zásadne zmenila a zdôraznila sa potreba vytvoriť nový jednotný trh.“ V správe sa vyzýva na okamžité zintenzívnenie úsilia s cieľom prispôsobiť jednotný trh súčasnému kontextu a pripraviť ho na budúcnosť.

---

<sup>1</sup> <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7-2023-INIT/sk/pdf>.

<sup>2</sup> <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>.

<sup>3</sup> <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12-2024-INIT/sk/pdf>.

## Prepojenia medzi politikami

Podľa správy je takéto posilnenie jednotného trhu nevyhnutné na dosiahnutie spravodlivej, zelenej a digitálnej transformácie, ktorú EÚ potrebuje a ktorá podporí jej hospodársku a sociálnu základňu: „Štrukturálna podpora transformácie je základným cieľom strategického rámca Európskej únie. Diskusie sa však nesmú zameriavať len na náklady spojené s touto transformáciou. Je nevyhnutné uznať značné výhody, ktoré táto transformácia prináša občanom, podnikom aj pracovníkom. Investovanie do tejto transformácie a jej financovanie nie je len finančným rozhodnutím; je to pravdepodobne najstrategickejšia voľba, ktorú môže EÚ urobiť, aby si zabezpečila významnú konkurenčnú výhodu na globálnej scéne a zároveň zachovala a rozvíjala sociálne normy, ktoré Európa s hrdosťou prijala.“ Uvedené je do veľkej miery v súlade s vyhlásením z La Hulpe o budúcnosti Európskeho piliera sociálnych práv<sup>4</sup>, v ktorom sa zdôrazňuje snaha o sociálnu Európu s cieľom „dosiahnuť sociálny a hospodársky pokrok, zabezpečiť rovnosť príležitostí pre všetkých, kvalitné pracovné miesta a spravodlivé pracovné podmienky, znížiť chudobu a nerovnosti a podporovať spravodlivý prechod na klimatickú neutralitu“.

V správe, ktorú treba vnímať aj v kontexte nadchádzajúcej správy Maria Draghiho o budúcnosti konkurencieschopnosti EÚ, sa odkazuje na jedinečný model sociálneho trhového hospodárstva EÚ a zdôrazňujú sa prepojenia medzi hospodárskymi a sociálnymi politikami: „Silný sociálny rozmer v rámci jednotného trhu EÚ podporuje inkluzívnu prosperitu, zabezpečuje spravodlivé príležitosti, práva pracovníkov a sociálnu ochranu pre všetkých a zároveň prispieva k rastu a konkurencieschopnosti. Posilňuje záväzok Európskej únie v oblasti solidarity, znižovania nerovností a podpory blahobytu všetkých občanov v súlade s hodnotami Európskeho piliera sociálnych práv pre súdržnú Úniu zameranú na ľudí.“ Rovnaké prepojenie bolo zdôraznené v navrhovaných záveroch o úlohe pracovného trhu, zručností a sociálnych reforiem a investícií pre odolné hospodárstva, ktoré sa Rada vyzýva schváliť a v ktorých sa zdôrazňuje skutočnosť, že blahobyť občanov a hospodársky rast sa vzájomne posilňujú.

---

<sup>4</sup> <https://belgian-presidency-consilium.europa.eu/media/bj0adazv/declaration-finale.pdf>.

## Odporúčania

V správe sa uvádza, že v záujme posilnenia jednotného trhu musí EÚ zabezpečiť financovanie nadchádzajúcich výziev, ako je zelená a digitálna transformácia, a dosiahnuť silnú strategickú autonómiu vrátane posilnenej obrany. V tejto súvislosti predkladá niekoľko konkrétnych odporúčaní vrátane vytvorenia „piatej slobody“ s cieľom posilniť výskum, inovácie, vzdelávanie a rozvoj zručností, realizácie únie úspor a investícií (premenovanej únie kapitálových trhov) s cieľom zachovať európske súkromné úspory a prilákať dodatočné zdroje zo zahraničia, revidovaného rámca riadenia v oblasti štátnej pomoci, opatrení na riešenie daňovej fragmentácie a strategickejšieho využívania verejného obstarávania.

V správe sa ďalej zdôrazňuje osobitný význam MSP pre jednotný trh a navrhuje sa v nej kódex EÚ pre obchodné právo, ktorý by podnikom poskytol 28. režim týkajúci sa pôsobenia na jednotnom trhu a ktorý by zahŕňal systematickú kodifikáciu existujúceho právneho rámca EÚ doplneného o nové európske nástroje. Takýto režim by zahŕňal aj prvky týkajúce sa pracovného práva. V správe sa tiež vyzýva na odstránenie prekážok dočasného cezhraničného poskytovania služieb.

Správa Lettu obsahuje mnohé návrhy týkajúce sa pracovného trhu a sociálnej oblasti. Na ústredné miesto kladie „slobodu zostať“, ktorá dopĺňa „slobodu pohybovať sa“: „Voľný pohyb je cenným prínosom, ale mal by byť voľbou, a nie nevyhnutnosťou.“ Na tento účel sú potrebné politiky na vyrovnanie regionálnych rozdielov, a to aj prostredníctvom zabezpečenia silnej politiky súdržnosti EÚ a iných nástrojov financovania a technickej pomoci pre regióny, ktoré stagnujú, upadajú a/alebo trpia odlivom mozgov a vyľudňovaním. Okrem toho sa v správe vyzýva na vytvorenie podporných mechanizmov pre občanov EÚ, ktorí sa po práci v zahraničí vracajú do svojich domovských krajín, a predkladá sa návrh na zavedenie osobitného režimu EÚ pre digitálnych cezhraničných pracovníkov.

V tejto súvislosti sa v správe uvádza, že „dôležitým problémom je cenová dostupnosť bývania, ktorá ohrozuje slobodu zostať nielen v oblastiach, ktoré čelia vyľudňovaniu, ale aj v „prílivových“ oblastiach. Mnohé mestá a regióny v celej EÚ čelia vážnemu nedostatku cenovo dostupného bývania.“ V správe sa odporúča revízia koncepcie a uplatňovania nástrojov a politík EÚ, ktoré majú priamy alebo nepriamy vplyv na vnútroštátne trhy s bývaním, a zriadenie pracovnej skupiny pre cenovú dostupnosť bývania.

V záujme ďalšieho uľahčenia mobility pracovnej sily Letta navrhuje, aby sa prekážky obmedzili tým, že sa rozšíri systém automatického uznávania odborných kvalifikácií, preskúma sa potreba a rozsah regulácie povolání, zjednoduší sa uznávanie akademických kvalifikácií a posilní sa vzdelávacia mobilita. Okrem toho sa v správe vyzýva na lepšiu koordináciu sociálneho zabezpečenia a ďalšiu digitalizáciu, pretože digitalizácia má obrovský potenciál na podporu spravodlivej mobility a zjednodušenie postupov. V správe sa preto navrhuje, aby všetky členské štáty v plnej miere zaviedli systém „elektronickej výmeny informácií o sociálnom zabezpečení“ (EESSI) a zapojili sa do pilotných aktivít európskeho preukazu sociálneho zabezpečenia (ESSPASS) v oblasti digitalizácie prenosných dokumentov vrátane európskeho preukazu zdravotného poistenia.

V správe sa ďalej navrhuje, aby sa zabezpečila väčšia koherentnosť pri vykonávaní zmenenej smernice EÚ o vysielaní pracovníkov, s cieľom znížiť administratívnu záťaž, prejsť na jednotný elektronický formát vyhlásení o vyslaní a objasniť právny rámec pre vysielanie štátnych príslušníkov tretích krajín vrátane tých, ktorí pracujú prostredníctvom agentúr dočasného zamestnávania alebo ktorí sú zamestnaní prostredníctvom sprostredkovateľov<sup>5</sup>. Letta tiež vyzýva na posilnenie Európskeho orgánu práce tým, že sa schvália odporúčania zo správy belgického predsedníctva „*Fair mobility in the EU and the role of the European Labour Authority*“ (Spravodlivá mobilita v EÚ a úloha Európskeho orgánu práce)<sup>6</sup>. Zo všeobecnejšieho hľadiska Letta obhajuje reguláciu subdodávateľských postupov s cieľom zabrániť vykorisťovaniu a zabezpečiť dodržiavanie pracovných a bezpečnostných noriem.

V oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci sa v správe požadujú záväznejšie pravidlá týkajúce sa duševného zdravia, aj pokiaľ ide o stres a vyhorenie, a rizík spojených so zmenou klímy, a to na základe usmernení Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA)<sup>7</sup>. Odporúča sa v nej uprednostniť zber podrobných štatistík, najmä pokiaľ ide o frekvenciu a závažnosť incidentov týkajúcich sa vyslaných a mobilných pracovníkov, s cieľom navrhnúť bezpečnostné politiky založené na faktoch. Vyzýva sa tiež na zavedenie usmernení k verejnému obstarávaniu, ktoré umožnia uprednostniť dodávateľov, ktorí dodržiavajú normy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a dodržiavajú súlad s ustanoveniami o sociálnej zodpovednosti.

---

<sup>5</sup> V súlade s bodom 20 vyhlásenia z La Hulpe.

<sup>6</sup> [https://werk.belgie.be/sites/default/files/content/news/report\\_ela\\_eu2024be\\_0.pdf](https://werk.belgie.be/sites/default/files/content/news/report_ela_eu2024be_0.pdf).

<sup>7</sup> V súlade s bodom 24 vyhlásenia z La Hulpe.

Vo všeobecnosti sa v správe navrhuje posilnenie odolnosti v oblasti zdravia, a to aj prostredníctvom zjednodušených právnych predpisov v oblasti klinického skúšania. Poukazuje sa tiež na to, že pre systém zdravotnej starostlivosti v EÚ predstavujú významné výzvy starnutie obyvateľstva a fiškálne sprísnenie, ktoré majú vplyv na stranu ponuky aj dopytu v oblasti služieb zdravotnej starostlivosti. V správe sa uvádza, že je potrebný väčší počet zariadení dlhodobej starostlivosti, služieb starostlivosti v domácom prostredí a špecializovaných zdravotníckych pracovníkov vyškolených na riešenie špecifických potrieb starších pacientov.

V súlade s vyhlásením z Val Duchesse<sup>8</sup> sa v správe uznáva, že v architektúre EÚ zohráva zásadnú úlohu sociálny dialóg, a vyzýva sa v nej na ambicióznu transpozíciu smernice o minimálnych mzdách a na to, aby sa odporúčanie Rady týkajúce sa posilnenia sociálneho dialógu v EÚ a budúci pakt pre európsky sociálny dialóg začlenili do vnútroštátnej praxe. Konštatuje sa tiež, že pravidlá upravujúce jednotný trh musia poskytovať priestor pre kolektívne vyjednávanie a miestne zastupiteľské štruktúry.

V správe sa ďalej odporúča vytvoriť vhodné podmienky, ktoré aktérom sociálneho hospodárstva umožnia pôsobiť na jednotnom trhu, a to tak, že sa im uľahčí prístup k financovaniu<sup>9</sup>. Navrhuje sa prispôbiť všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách pre štátnu pomoc sociálnym podnikom, prehodnotiť pravidlá pomoci na prijímanie znevýhodnených pracovníkov do zamestnania a umožniť strategické využívanie verejného obstarávania na podporu sociálneho hospodárstva.

Enrico Letta ďalej vyzýva na neustále investovanie do služieb všeobecného záujmu a na štruktúrovaný prístup k nim, aby sa zaručilo, že občania budú môcť uplatňovať svoje základné práva a slobody, a navrhuje vytvorenie akčného plánu pre vysokokvalitné služby všeobecného záujmu<sup>10</sup>. Význam týchto služieb by sa nemal podceňovať: na základe metodiky použitej v skoršej štúdii, ktorú vykonala spoločnosť Cambridge Econometrics<sup>11</sup>, belgický Federálny úrad pre plánovanie<sup>12</sup> odhadol, že služby všeobecného záujmu v EÚ predstavujú 28,4 % celkovej pridanej hodnoty (3 721 miliárd EUR), 31,1 % celkovej zamestnanosti (65,2 milióna pracovníkov) a 19,7 % celkových investícií (632,6 miliardy EUR).

---

<sup>8</sup> *Tripartite Declaration for a Thriving European Social Dialogue* (Tripartitné vyhlásenie o prosperujúcom európskom sociálnom dialógu): <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=27309&langId=en>.

<sup>9</sup> Pozri tiež bod 23 vyhlásenia z La Hulpe.

<sup>10</sup> Pozri tiež bod 31 vyhlásenia z La Hulpe.

<sup>11</sup> *Mapping evolutions in Public Services in Europe: towards increased knowledge of industrial relations* (Mapovanie vývoja vo verejných službách v Európe: smerom k lepším poznatkom o pracovnoprávných vzťahoch) (máj 2013).

<sup>12</sup> *Statistical update on Services of General Interest* (Aktualizácia štatistiky o službách všeobecného záujmu): [https://www.plan.be/uploaded/documents/202405230930470.REPORT\\_update\\_statistics\\_SGIs\\_13006.pdf](https://www.plan.be/uploaded/documents/202405230930470.REPORT_update_statistics_SGIs_13006.pdf).

## Prvky týkajúce sa riadenia

Správa obsahuje aj mnohé odporúčania zamerané na riadenie, ktoré sú veľmi dôležité pre tvorcov politik v oblasti zamestnanosti a sociálnej oblasti. Konštatuje sa v nej, že je potrebné vytvoriť európske dátové priestory v kľúčových sektoroch s cieľom podporiť zdieľanie a využívanie údajov v prospech hospodárstva a spoločnosti. Vyzýva sa na posilnenie kybernetickej bezpečnosti prostredníctvom právnych predpisov, noriem a postupov, ktoré budú chrániť kritickú infraštruktúru a údaje občanov. Hoci sa v nej priamo neodkazuje na sociálnu oblasť (na rozdiel od európskeho priestoru pre zdravotné údaje), táto výzva je vo veľkej miere v súlade s navrhovanými závermi o úlohe pracovného trhu, zručností a sociálnych reforiem a investícií pre odolné hospodárstva, ktoré sa týkajú zlepšenia prístupu k administratívnym údajom na účely hodnotenia politik a posúdenia vplyvu pri súčasnom zabezpečení ochrany osobných údajov.

S cieľom ďalej zlepšovať tvorbu politik založenú na faktoch a podporovať efektívne verejné správy Letta vo svojej správe navrhuje posilnenie Nástroja technickej podpory, ktorý poskytuje na mieru šité odborné znalosti na podporu reformy a modernizácie verejných správ na všetkých úrovniach, čo im umožní lepšie vykonávať právne predpisy EÚ a priority EÚ. V správe sa navrhuje podpora digitalizácie a modernizácie riadenia v rámci verejných správ s cieľom účinne sa prispôsobiť digitálnej a zelenej transformácii a navrhuje sa nový nástroj – pakt na posilnenie spolupráce a odbornosti európskych správnych orgánov (PEACE) – s cieľom umožniť verejným správam lepšie zvládať budúce otrasy. Hoci sa to v správe neuvádza, zdá sa, že v tejto súvislosti by ako zdroj inšpirácie mohla slúžiť dobre zavedená spolupráca v rámci európskej siete verejných služieb zamestnanosti (sieť VSZ). S cieľom podporiť cezhraničnú spoluprácu medzi správnymi orgánmi Letta tiež navrhuje, aby sa sieť SOLVIT poskytol právny základ EÚ a aby sa zabezpečila operačná stabilita a jednotné postupy.

Vzhľadom na nadchádzajúce rozšírenie Únie Enrico Letta vo svojej správe navrhuje, aby sa kandidátskym krajinám umožnilo využívať výhody jednotného trhu v oblastiach, v ktorých sa môžu rýchlo zosúladiť s *acquis*, pričom je potrebné zachovať stabilitu ich hospodárstiev aj jednotného trhu, a zároveň zdôrazňuje význam politickej integrácie založenej na spoločných hodnotách. Navrhuje tiež, aby sa kandidátskym krajinám pomohlo rozvíjať administratívne a inštitucionálne kapacity na čerpanie a optimálne využívanie finančných prostriedkov EÚ a žiada, aby sa kandidátske krajiny postupne integrovali do štruktúr EÚ s cieľom podporiť silnejšie prepojenie medzi nimi a členskými štátmi, pomôcť im cítiť sa cennými a pestovať zmysel pre spoločnú komunitu EÚ. Na záver sa Letta zasadzuje za navrhnutie spoľahlivého systému ochranných doložiek, prechodných období a iných nástrojov s cieľom predchádzať potenciálnym nepriaznivým účinkom integrácie jednotného trhu na oboch stranách a zmierňovať tieto účinky. Uvedené má jasný význam pre oblasť zamestnanosti a sociálnych vecí, kde by sa mali vyvodit' ponaučenia zo skúseností z predchádzajúcich rozšírení.

**Ministri sa vzhľadom na uvedené skutočnosti vyzývajú, aby sa zaoberali týmito otázkami:**

- 1. Ako hodnotíte návrhy týkajúce sa politik v oblasti zamestnanosti, zručností a sociálnej oblasti, ako aj ich riadenia, ktoré obsahuje správa Lettu?*
- 2. Ktoré z odporúčaní uvedených v správe by sa mali riešiť prioritne? Ktoré ďalšie prvky vzťahujúce sa na agendu týkajúcu sa zamestnanosti, sociálnej oblasti a rovnosti považujete za najdôležitejšie z hľadiska udržateľného a inkluzívneho jednotného trhu?*